

$$=\frac{112}{8}=14$$

$$\sigma^2 = \frac{(11-14)^2 + (12-14)^2 + 2 \times (13-14)^2 + 3 \times (15-14)^2 + (16-14)^2}{8}$$

$$=\frac{9+4+0+3+4}{8}=\frac{20}{8}=2/5 \Rightarrow \sigma = \sqrt{2/5} \approx 1/6$$

توجه کنید که: $2/25 = 2/5^2$ و $2/56 = 2/6^2$ (۱)، بنابراین $1/6$ نزدیکتر است.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع)

گزینه ۵

راه حل اول: گزینه‌های «۳» و «۴» یک تابع قدر مطلق هستند که منتقل شده‌اند. ولی نمودار داده شده، نمودار یک تابع قدر مطلق نیست، پس این دو گزینه حذف می‌شوند. به ازای $x=1$ داریم:

$$y=1-1=0$$

$$y=1+1=2$$

بنابراین گزینه «۲» جواب است.

راه حل دوم: مقدار هریک از تابع‌ها را به‌ازای $x=-1$ به‌دست می‌آوریم:

$$y=-1-1=-2$$

گزینه «۱»:

$$y=-1+1=0$$

گزینه «۲»:

$$y=2-1=1$$

گزینه «۳»:

$$y=1-2=-1$$

گزینه «۴»:

با توجه به شکل، مقدار تابع به ازای $x=-1$ برابر با صفر است، پس جواب گزینه «۲» است.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع)

گزینه ۶

$$f(x)=\left[x+\frac{3}{2}\right]-[-x]$$

$$f(-\frac{9}{4})+f(-\frac{1}{2})=([\frac{9}{4}+\frac{3}{2}]-[-\frac{9}{4}])+([-\frac{1}{2}+\frac{3}{2}]-[-(-\frac{1}{2})])$$

$$=([\frac{9+6}{4}]-[-\frac{9}{4}])+([\frac{2}{2}]-[\frac{1}{2}])$$

$$=[\frac{15}{4}]-[\frac{-9}{4}]+[1]-[\frac{1}{2}]=3-(-3)+1-0=7$$

دقت کنید که:

$$3 < \frac{15}{4} < 4 \Rightarrow \left[\frac{15}{4}\right] = 4$$

$$-3 < -\frac{9}{4} < -2 \Rightarrow \left[-\frac{9}{4}\right] = -3$$

$$0 < \frac{1}{2} < 1 \Rightarrow \left[\frac{1}{2}\right] = 1$$

گزینه ۷

(ریاضی و آمار (۲)، تابع)

برای بدست آوردن برد تابع $g-f$ ابتدا دامنه آن را به‌دست می‌آوریم که برابر با اشتراک دامنه‌های g و f است، سپس مقدار $g-f$ را به‌ازای دامنه به‌دست آمده با توجه به $(g-f)(x)=g(x)-f(x)$ محاسبه می‌کنیم.

سراسری ۱۳۹۸

ریاضی

۱. گزینه ۲

جواب معادله در خود معادله صدق می‌کند، بنابراین:

$$\frac{x=3}{\frac{3-2}{3a-5}} = \frac{a+2}{3-1} - 1 \Rightarrow \frac{1}{3a-5} = \frac{a+2}{2} - 1$$

$$\Rightarrow \frac{1}{3a-5} = \frac{a+2-2}{2} \Rightarrow 3a^2 - 5a = 2 \Rightarrow 3a^2 - 5a - 2 = 0$$

$$\Delta = 25 - 4 \times (-2) = 49$$

$$a_{1,2} = \frac{5 \pm \sqrt{49}}{6} \Rightarrow \begin{cases} a_1 = 2 \\ a_2 = -\frac{1}{3} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع)

۲. گزینه ۳

اگر رابطه‌ای به صورت مجموعه‌ای از زوج‌های مرتب تابع باشد باید مؤلفه‌های اول هر دو زوج مرتب متمایز، غیر یکسان باشند. بنابراین اگر دو زوج مرتب دارای مؤلفه اول یکسان باشند، رابطه زمانی تابع است که مؤلفه‌های دوم این دو زوج مرتب یکسان باشند.

$$\xrightarrow{\text{تابع}} (3, a+2b) = (3, 7) \Rightarrow a+2b = 7$$

$$\xrightarrow{\text{تابع}} (5, 4) = (5, 2a-b) \Rightarrow 2a-b = 4 \Rightarrow 4a-2b = 8$$

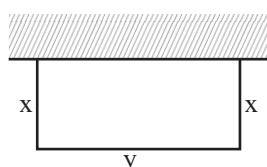
$$\begin{cases} a+2b = 7 \\ 4a-2b = 8 \end{cases} \Rightarrow 5a = 15 \Rightarrow a = 3$$

$$\xrightarrow{a+2b=7} 3+2b=7 \Rightarrow 2b=4 \Rightarrow b=2$$

$$\Rightarrow a^2 - b^2 = 9 - 4 = 5$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع)

۳. گزینه ۳

$$S = xy \Rightarrow S = x(56 - 2x) \Rightarrow S = -2x^2 + 56x$$

در تابع درجه دوم $y = ax^2 + bx + c$ به شرط $a < 0$ بیشترین مقدار تابع

$$x = \frac{-b}{2a}$$

$$x_{\max} = \frac{-56}{2 \times (-2)} = \frac{56}{4} = 14$$

$$\Rightarrow S_{\max} = -2 \times (14)^2 + 56 \times 14 = 392$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری)

۴. گزینه ۴

کمترین داده ۹ و بیشترین داده ۲۰ است، آن‌ها را حذف می‌کنیم. پس داده‌های باقی‌مانده عبارت‌اند از:

$$14, 12, 15, 14, 15, 16, 15, 11$$

$$\bar{x} = \frac{11+12+2+(2 \times 14)+(3 \times 15)+16}{8} = \frac{11+12+2+28+45+16}{8}$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری)

با توجه به صفحه ۸۳ کتاب دهم: حتی یک روش آماری مناسب نمی‌تواند دقیق‌تر یا صحیح‌تر از داده‌ها و حقایق اصلی باشد. بنابراین گزینه «۲» نادرست است.

با توجه به صفحه ۷۸ کتاب دهم: دادگان‌ها همیشه اطلاعات ثبتی را در اختیار آمارگیر قرار نمی‌دهند. بنابراین گزینه «۳» نادرست است.

با توجه به صفحه ۷۹ کتاب دهم: عدد آماره می‌تواند کوچک‌تر یا بزرگ‌تر یا حتی مساوی با عدد پارامتر باشد. بنابراین گزینه «۴» نادرست است.

با توجه به صفحه ۸۳ تعریف آمار: به مطالعه نحوه گردآوری، سازماندهی، تحلیل و تفسیر داده‌ها برای استخراج اطلاعات و تصمیم‌گیری، آمار گفته می‌شود. بنابراین گزینه «۱» درست است.

البته با توجه به پاراگراف دوم صفحه ۸۲ کتاب دهم، علم آمار، راهی برای بیان ریاضی برخی پدیده‌ها است. در واقع گزینه «۱» تعریف آمار است، نه علم آمار.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استدلال ریاضی)

۱۴. گزینه ۱

$$D_{g-f} = D_g \cap D_f = \{1, 2, 5, 4\} \cap \{2, 3, 4, 1\} = \{2, 4, 1\}$$

$$\Rightarrow g-f = \{(2, 6-5), (4, 9-6), (1, 3-7)\}$$

$$= \{(2, 1), (4, 3), (1, -4)\}$$

$$\Rightarrow g-f = \{-4, 1, 3\}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال)

۱۵. گزینه ۳

برای آنکه عدد بر ۵ بخش‌پذیر باشد، برای رقم یکان دو حالت وجود دارد:

$$\frac{5}{5} \times \frac{4}{4} \times \frac{3}{3} \times \frac{1}{1} = 60$$

$$\frac{4}{4} \times \frac{4}{4} \times \frac{3}{3} \times \frac{1}{1} = 48$$

$$\text{اصل جمع} \rightarrow 60 + 48 = 108$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال)

۱۶. گزینه ۲

سکه ۲ حالت و ناس ۶ حالت دارد. بنابراین طبق اصل ضرب داریم:

$$n(S) = 2 \times 6 = 12$$

$$A = \{(r, r), (r, 6), (6, r), (6, 6)\} \Rightarrow n(A) = 2$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{2}{12} = \frac{1}{6}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای خطی)

۱۷. گزینه ۴

$$1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 11 + 12 + 13 + 14 + 15 + 16 + 17 + 18 + 19 + 20 + 21 + 22 + 23 + 24 + 25 + 26 + 27 + 28 + 29 + 30 + 31 + 32 + 33 + 34 + 35 + 36$$

با توجه به الگوی فوق، رابطه بازگشتی دنباله به صورت $a_1 = 1$ و $a_{n+1} = a_n + n$ است، بنابراین جمله دهم برابر ۴۶ است.

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای خطی)

۱۸. گزینه ۴

اعداد طبیعی فرد متولی با کوچکترین عدد ۵۱، یک دنباله حسابی با جمله اول ۵۱ و اختلاف مشترک ۲ تشکیل می‌دهند:

$$51, 53, \dots \quad d = 53 - 51 = 2$$

$$S_n = \frac{n}{2} (2a_1 + (n-1)d)$$

$$\Rightarrow S_{50} = \frac{30}{2} (2 \times 51 + 29 \times 2) = 15 \times (102 + 58) = 2400$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی)

۱۹. گزینه ۱

اگر بین دو عدد a و b ، عدد را طوری قرار دهیم که جملات با شروع از a و ختم به b یک دنباله هندسی تشکیل دهند، آنگاه:

$$r^{k+1} = \frac{b}{a} \Rightarrow r^{4+1} = \frac{972}{4} \Rightarrow r^5 = 243 = 3^5 \Rightarrow r = 3$$

$$S_n = \frac{a(r^n - 1)}{r - 1} \Rightarrow S_6 = \frac{4(3^6 - 1)}{3 - 1} = 2 \times (729 - 1) = 1456$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرخطی)

۲۰. گزینه ۳

$$\begin{aligned} & \frac{1}{2^0/76 \times 4^0/12 \times 8^{-\frac{1}{3}}} = 2^0/76 \times (2^2)^0/12 \times (2^3)^{-\frac{1}{3}} \\ & = 2^0/76 \times 2^0/24 \times 2^{-1} = 2^0/76 + 0/24 - 1 = 2^0 = 1 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال)

۱۷. گزینه ۲

به افراد ۱۶ ساله و بیشتر که شاغل، بیکار یا جویای کار باشند، جمعیت فعل می‌گویند پس:

$$1500 + 143 = 1643 = \text{جمعیت فعل}$$

فرض کنیم X شغل جدید ایجاد شود، در نتیجه خواهیم داشت:

$$\frac{6}{100} = \frac{143 - X}{1643} \Rightarrow \frac{3}{50} = \frac{143 - X}{1643} \Rightarrow \text{جمعیت بیکار} = \text{زخم بیکار}$$

$$\Rightarrow 7150 - 50X = 4929 \Rightarrow 50X = 2221$$

$$\Rightarrow X = \frac{2221}{50} = 44.42$$

پس حداقل ۴۵ شغل باید ایجاد شود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۲ و ۸۴ و ۸۵)

۴.۰۵ گزینه

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۸)

در بیت گزینه «۴»، غم‌گرایی و توجه به احوالات درونی از ویژگی‌های فکری سبک عراقی‌اند. ابیات سایر گزینه‌ها به سبک خراسانی سروده شده‌اند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استفاده از نشانه «مر» در مصراع دوم، مربوط به سبک خراسانی است.

گزینه «۲»: ستایش خرد و پند و اندرز ساده در این بیت، از ویژگی‌های سبک خراسانی‌اند. گزینه «۳»: توصیف‌های حسی که شاعر از مشعوق زمینی خود به دست می‌دهد، این بیت را هم مربوط به سبک خراسانی می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه ۳۸)

۴.۰۶ گزینه

ملحسین واعظ کاشفی (متوفی در ۹۱۰ هـ.ق) کلیله و دمنه را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را «نووار سهیلی» نامید.

توجه: در کتاب درسی جدید، از تاریخ وفات کاشفی سخنی به میان نیامده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۴ و ۸۵)

۴.۰۷ گزینه

به کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار در شعر، از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع، صفحه ۸۹ تا ۹۱)

۴.۰۸ گزینه

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «خسرو» ایهام دارد: ۱- پادشاه (خوشبخت) ۲- خسروپریز، پادشاه ایرانی گزینه «۲»: «شیرین» ایهام تناسب دارد: ۱- دلنشیان، ۲- نام معشوقه خسرو که در این معنا با «خسرو» و «شکر» تناسب دارد.

گزینه «۳»: «شکر» ایهام تناسب دارد: ۱- نوعی ماده خوراکی ۲- معشوقه خسرو که در این معنا با «خسرو» و «شیرین» تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲) و (۳)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۴.۰۹ گزینه

کنایه: «واگرفتن» و «تشنه چیزی بودن» کنایه هستند.

تشبیه: «روی» معشوق به «آب» تشبیه شده است.

ایهام: «بوی» اول ایهام دارد: ۱- رایحه، ۲- امید و آرزو

جناس ناهمسان: «بوی» و «روی»

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۴.۱۰ گزینه

بیت فاقد تشبیه است. بیان «ناله عاشق توسط چنگ» استعاره و تشخیص است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه: بُر سیمین (همچون سیم) تو/ استعاره: «قمر» استعاره از معشوق است.

گزینه «۲»: تشبیه: مشک زلف (بیت تشبیه مر جه هم دارد)/ استعاره: «بو کدن مشک و عنبر» استعاره و تشخیص است.

گزینه «۳»: تشبیه: کام و دهان من تنگ شکر شود (تشبیه فشرده غیراضافی)/ استعاره: «بت شیرین دهان» استعاره از معشوق است. همچنین «خیال کردن دل» استعاره و تشخیص است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

۴.۱۱ گزینه

به نظر رسید طراح محترم در این گزینه کلمات «تاب» و «روی» را دارای ایهام نمی‌داند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «هزار» ایهام دارد: ۱- عدد هزار، ۲- بلیل (هزار دستان)

گزینه «۳»: «بو» ایهام دارد: ۱- امید و آرزو، ۲- رایحه / اما ظاهرًا معنای امید و آرزو از این کلمه در بیت قابل دریافت است.

گزینه «۴»: در این بیت کلمات «پرده»، «راه»، «بنواز»، «تویست»، «می‌زنی» و «عشاق» ایهام دارند.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار)

۱۸ گزینه

در الگوی سری زمانی، خطاب برای درون‌یابی قابل تعریف است، زیرا باید مقدار

واقعی هر نقطه را داشته باشیم تا بتوانیم خطاب را محاسبه کنیم.

خطاب برای هر نقطه، قدر مطلق تفاضل مقدار واقعی هر نقطه از درون‌یابی آن است.

۱۹ گزینه

$$n(S) = \binom{3+4}{2} = \binom{7}{2} = \frac{7!}{2 \times 5!} = \frac{7 \times 6}{2} = 21$$

اگر **A** پیشامد آن باشد که ۲ مهره خارج شده همنزگ باشند، یعنی دو مهره

سفید یا دو مهره سیاه باشد، خواهیم داشت:

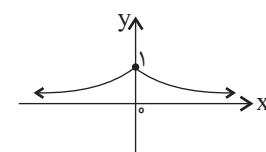
$$n(A) = \binom{4}{2} + \binom{3}{2} = \frac{4 \times 3}{2} + \frac{3 \times 2}{2} = 9 \Rightarrow P(A) = \frac{9}{21} = \frac{3}{7}$$

۲۰ گزینه

ضابطه تابع را به صورت زیر بازنویسی کرده و نمودار تابع رارسم می‌کنیم:

$$3^{-x} = \left(\frac{1}{3}\right)^x, \quad \left(\frac{1}{2}\right)^{-x} = 2^x$$

$$f(x) = \begin{cases} \left(\frac{1}{3}\right)^x, & x \geq 0 \\ 2^x, & x < 0 \end{cases}$$

با توجه به نمودار، برد تابع **f** به صورت $\{y \in \mathbb{R} | 0 < y \leq 1\}$ می‌باشد.

زبان و ادبیات فارسی

سراسری ۱۳۹۸

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۱۰۰)

۲۱ گزینه

روح حماسه و عرفان در شعر این دوره (دوره انقلاب اسلامی) آشکار است. در

حماسه بعد زمینی غلبه دارد و در عرفان بعد آسمانی.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۲ گزینه

فرخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود.

آشنایی با سعدی طبع فرخی را شکوفا ساخت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۲۳ گزینه

دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمالزاده

و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه ۳۸)

۲۴ گزینه

۱- نثر فنی در قرن هفتم ضعیف می‌شود، ۲- نثر فنی در قرن هشتم با سیطره

تیموریان بر ایران، ۳- از میان می‌رود، ۴- تا آن جا که نثر ساده در اکثر

کتاب‌های این دوره ۵- جای نثر فنی را می‌گیرد. ۶- نویسنده‌گان، کتاب‌های

مشکل را ۷- به زبان ساده بازنویسی می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۵۲. گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۴. گزینه ۲

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاعلان فعلاتن فعلاتن فعلن

گزینه «۳»: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

گزینه «۴»: مفاعلين مفاعلين مفاعلين مفاعلين

- تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند.
- تزلزل فرهنگی می‌تواند به بحران هویت منجر شود. بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود. در آن صورت تغییرات اجتماعی از محدوده تغییرات درون جهان اجتماعی فراتر می‌روند و به صورت تحولات فرهنگی درمی‌آیند و جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۳۳)

۵۳. گزینه ۱

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۷)

۴۵. گزینه ۲

کرد	هجر خاهد	ا ب مان	س ب ا ب	و ب این کا	صب ح خا ه
- فع	-- U U فعلاتن	-- U - فاعلان	- U U فعل	-- U U فعلاتن	- U - فاعلان

(علوم و فنون ادبی (۳)، واژگان، ترکیبی)

۴۶. گزینه ۳

معنای صحیح واژگان نادرست:

معنور: آباد / لف: پیچیدن / چارق: نوعی کفش با بندهای بلند/

ارغون: نوعی ساز

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۶۹)

۴۷. گزینه ۲

- مفهوم بیت آن است که عاشق پس از اسیر عشق معشوق شدن، دیگر توان جدا شدن از او را نخواهد داشت. در سایر ایيات چنین بیان شده که عاشق اگر توسط معشوق رنجیده شود، از او جدا خواهد شد و به او مقید نخواهد ماند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۸۶)

۴۸. گزینه ۱

- بیت صورت سؤال و این گزینه هر دو به این مفهوم اشاره دارند که پس از عیش و خوشی فراوان، ناخوشی، گریه و سختی نیز فرا خواهد رسید.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۹۲)

۴۹. گزینه ۴

- مفهوم بیت این گزینه بر تفاوت نگاه شاعر نسبت به بهشت و دوزخ اشاره دارد؛ در حالی که در سایر ایيات، همانند بیت صورت سؤال چنین بیان شده که عشق به معشوق از همه چیز دو جهان برتر و والاتر است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۱۹)

۵۰. گزینه ۱

- مفهوم بیت صورت سؤال لزوم صبر در برابر مشکلات است، در حالی که مفهوم بیت این گزینه آن است که شاعر چاره‌ای جز صبر کردن ندارد و این صبر برای او تlux و ناگوار است.

۱۳۹۸ سراسری

علوم اجتماعی

(جامعه‌شناسی (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۱۲ و ۱۲۰)

۵۵. گزینه ۲

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۶۴)

۵۱. گزینه ۴

- روستایی: انتسابی (فرد در پدیدآمدن آن نقشی ندارد)، اجتماعی (فرد بدون عضویت در یک گروه اجتماعی نمی‌تواند این ویژگی را داشته باشد)، ثابت (روستایی بودن به معنای زاده شدن در روستا، تغییر نمی‌کند).

- منضبط: فردی (فرد بدون حضور در اجتماع هم این ویژگی را داراست)، اکتسابی (فرد در شکل‌گیری آن نقش دارد)، متغیر (در طول زندگی ممکن است دچار تغییر شود).

- کارمند: متغیر (ممکن است بنا به شرایطی تغییر کند)، اکتسابی (فرد در شکل‌گیری آن نقش دارد)، اجتماعی (بدون حضور در اجتماع نمی‌توان این ویژگی را داشت).

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۳، ۹۵، ۹۶ و ۹۹)

۵۶. گزینه ۴

- آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را دربرمی‌گیرد.
- بحران زیست‌محیطی، ابتدا در حوزه رابطه انسان با طبیعت قرار داشت، ولی به تدریج به روابط انسان‌ها و جوامع با یکدیگر نیز سرایت کرد و به آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی منجر شد.
- افول روشنگری و شکل‌گیری جریان‌های پست‌مدون (پس‌مدون) یکی از ابعاد بحران معرفتی - علمی در فرهنگ غرب بود.

گزینه ۴

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان جدید، صفحه‌های ۱۱۲ و ۱۱۳)

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۴۶)

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

- ارزش اجتماعی آن دسته از پدیده‌های مظلوب و خواستنی اند که اعضای یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش دارند.

- حس گرایی و نفی عقل و وحی، ویژگی روش‌نگری در قرون نوزدهم و بیستم است.

- آرمان سیاسی فراماسونرها، جهان وطنی (کاسموپولیتیسم) است. توضیحات مربوط به فراماسونری در کتاب درسی جدید حذف شده است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۵۲)

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۰ و ۸۴)

گزینه ۲

تشريع موارد نادرست:

- آرمان اجتماعی تصور (نه تحقق) اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مظلوب فرنگ، سیاست، اقتصاد، خانواده و ... است.

- در دامان کشورهای سوسیالیستی، طبقه جدیدی شکل گرفت که نه براساس ثروت بلکه بر مدار قدرت سازمان می‌یافتد.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۶)

گزینه ۱

گاهی در جامعه، میان دانش عمومی و دانش علمی تعارض‌هایی پدید می‌آید. اعضای جامعه، برای حل این تعارض‌ها، تلاش می‌کنند. حل تعارض‌ها گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره دانشی به نفع دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید انجام می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

گزینه ۲

- جامعه‌شناسی تبیینی: در این رویکرد، روش مطالعه پدیده‌های طبیعی و اجتماعی یکسان است (حسی و تجربی) و جامعه‌شناسی با شناخت نظم اجتماعی، به انسان قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد. بنابراین برای مطالعه اعتیاد، آن را به عنوان یک پدیده اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی مطالعه می‌کنند و سعی در کنترل آن دارند.

- جامعه‌شناسی تفسیری: در این دیدگاه بر روش تفہمی تأکید می‌شود اما همچنان علم به علوم تجربی محدود است. از این‌رو فقط امکان توصیف پدیده‌های اجتماعی وجود دارد و امکان داوری درباره آن‌ها فراهم نیست. بنابراین برای مطالعه اعتیاد، فهم رفتار معتقدان و توصیف آن‌ها را پیش می‌گیرد.

- جامعه‌شناسی انتقادی: در این دیدگاه، علاوه بر روش‌های تجربی و تفہمی، سطوح دیگری از شناخت نیز به رسمیت شناخته می‌شود. بنابراین امکان داوری ارزشی و هنجاری و عبور از وضع موجود به سوی وضعیت مظلوب فراهم است. لذا برای مطالعه پدیده اعتیاد، هم امکان فهم این پدیده وجود دارد و هم امکان داوری ارزشی و هنجاری آن.

(جامعه‌شناسی (۳)، کش اجتماعی، صفحه‌های ۳۶ تا ۴۰)

گزینه ۱

کنش انسان را نمی‌توان با روش تجربی تحلیل کرد، زیرا اگرچه حس و تجربه از ابزارهای مهم شناخت علمی هستند ولی روش تجربی توان فهم معانی کنش انسان‌ها را ندارد. بنابراین مطالعه کنش اجتماعی فقط به روش تجربی، سه پیامد به همراه دارد: (۱) رکود اراده‌ها، (نادیده گرفتن اراده و خلاقیت) (۲) سقوط ارزش‌ها (اخلاق‌گریزی)، (۳) افول معانی.

گزینه ۵

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان جدید، صفحه‌های ۱۱۲ و ۱۱۳)

- روش‌نگران چپ کشورهای اسلامی، حرکت‌های خود را در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی سازمان می‌دادند.

- تا هنگام فروپاشی بلوك شرق، روش‌نگران چپ در کشورهای اسلامی جاذبه داشتند.

- اعتراض روش‌نگران چپ به روش‌نگران نسل اول، بهدلیل گریز آنان از اسلام با اسلام‌ستیزی آنان نبود، بلکه از نوع اعتراضاتی بود که قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.

گزینه ۱

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان جدید، صفحه ۱۱۸)

فعالیت‌های اجتماعی - سیاسی	ویژگی	نمونه تاریخی
مقاومت منفی	همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظمیه	تدوین رساله‌های جهادیه
فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی	اصلاح رفتار حاکمان یا ساختر حکومت	جنبش تنبیکو
انقلاب اجتماعی	تغییر ساختار سیاسی انقلاب مشروطه	جنبش عدالتخانه، رومن بازگشت

گزینه ۳

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۱۱)

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

- در دوره رنسانس، فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به‌سوی حذف پوشش دینی گام برداشت و به تفسیر غیرتوحیدی فرهنگ یونان و روم باستان بازگشت.

- در کنیش اجتماعی، آگاهی و اراده کنیشگر، ناظر به دیگران (گذشتگان / معاصران / آیندگان)، ویژگی‌ها و اعمال آن‌هاست.

- مقاومت‌هایی از قبیل جنبش عدم تعهد، اتحادیه عرب و سازمان کنفرانس اسلامی، در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی شکل گرفته است.

گزینه ۳

(جامعه‌شناسی (۱)، ترکیبی، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۷ و ۵۸)

- زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد.

- علل درونی تحولات فرهنگی یا به ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد و اعضای جهان اجتماعی مربوط می‌شود یا به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی بازمی‌گردد.

- تنوع آگاهی و معرفت انسان‌ها و همچنین تنوع اراده و اختیار آن‌ها، سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

۶۶. گزینه ۲

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه ۶۷)

اگر در مطالعه جوامع و فرهنگ‌ها، به معانی فرهنگی آن‌ها توجه نکنیم و آن‌ها را از منظر غرب مطالعه کنیم و معنای پدیده‌های اجتماعی در آن فرهنگ‌ها را به درستی دریافت نکنیم، دچار خطا می‌شویم. برای جلوگیری از این خطا باید بکوشیم جوامع و فرهنگ‌های دیگر را از منظر خودشان مطالعه کنیم؛ یعنی با رویکرد تفہمی - تفسیری به بررسی آن‌ها بپردازیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱۱: در رویکرد تفہمی امکان داوری ارزشی و هنجاری وجود ندارد و این مورد مربوط به جامعه‌شناسی انتقادی است.

گزینه ۳۳: ویژگی جامعه‌شناسی انتقادی است.

گزینه ۴۴:

ویژگی جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

۶۷. گزینه ۳

- در دیدگاه مخالفان قشریندی (مدل کمونیستی)، اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت. بنابراین باید سعی نمود مالکیت خصوصی لغو شود.

- در دیدگاه طرفداران عدالت اجتماعی، دولت تلاش می‌کند برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی تدبیری بیندیشد؛ مثلاً از ثروتمندان مالیات بگیرد و از آن برای رفع فقر در جامعه استفاده کند.

- اندیشمندانی که مخالف قشریندی هستند (مدل کمونیستی)، معتقدند نابرابری‌های اجتماعی نتیجه روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌هاست، بنابراین به دست انسان‌ها پدید آمده است و تداوم یا تغییر آن نیز به دست انسان‌هاست.

۶۸. گزینه ۳

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۷ تا ۸۵)

- هماندسازی (مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره مدرن)، به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه بود؛ به گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند. به عبارت دیگر، هماندسازی سیاستی بود که دولتها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.

- در مدل تکثرگرا (مدل رایج سیاست‌گذاری هویتی در دوره پسامدرن)، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد. البته در این الگو، همچنان وجود یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ضروری دانسته می‌شود که گروه‌های مختلف را به یکدیگر پیوند دهد.

۶۹. گزینه ۴

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشنهاد علم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۷ و ۹۸)

- فارابی جوامعی را که از علوم عقلی بی‌بهراهند، مدینه جاھله نامیده است. در جوامع جاھله، علم ابزاری می‌تواند وجود داشته باشد اما علمی که از ارزش‌ها، آرمان‌ها و حقیقت زندگی سخن بگوید، وجود ندارد.

- مدینه فاسقه از نظر فارابی جامعه‌ای است که در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید. در مدینه فاسقه، با آن که مردم علوم عقلانی و وحیانی را می‌شناسند اما از آن‌ها بهره نمی‌گیرند. یعنی با آن که مردم حقیقت و عدالت را می‌شناسند، یا امکان شناخت آن را دارند، براساس آن عمل نمی‌کنند.

- مدینه ضاله در دیدگاه فارابی جامعه‌ای است که در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرد. در مدینه ضاله، نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله هم تحریف می‌شود و آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

سراسری ۱۳۹۸

روان‌شناسی

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۶۰. گزینه ۴

روان‌شناسی، در مقایسه با سایر علوم تجربی، در توصیف و تبیین پدیده‌ها با دشواری‌های زیادی روبروست. مهم‌ترین دلیل دشواری این است که پدیده‌های روان‌شناسی تحت تأثیر علل‌های زیادی هستند؛ در حالی که در علوم دیگر این‌گونه نیست.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۴)

۶۱. گزینه ۱

وژه‌تبیین، به بیان چرایی پدیده روان‌شناسی مورد مطالعه اشاره دارد. در روان‌شناسی تجربی سعی می‌شود مهم‌ترین علل بروز پدیده، مطالعه شود. مانند شناسایی و بررسی مهم‌ترین علل شکست تحصیلی.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۶۲. گزینه ۳

فرضیه، جمله‌ای است خبری که به صورت خردمندانه و سنجیده در پاسخ به سوال طرح می‌شود.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۴)

۶۳. گزینه ۳

عبارت «افراد باهوش در زندگی موفق‌ترند» نمونه‌ای از توصیف رفتار انسان است.

(روان‌شناسی رشد، صفحه ۶۱)

۶۴. گزینه ۱

جمله «من فقط به مصالح خودم اهمیت می‌دهم و مسائل دیگران به من مربوط نیست» به رشد اخلاقی دوره نوجوانی مربوط می‌شود.

(روان‌شناسی رشد، صفحه ۳۷)

۶۵. گزینه ۲

می‌توان جنبه‌های مختلف انسان را از یکدیگر تفکیک کرد؛ جنبه‌های جسمانی (بلند شدن قد)، شناختی (حل مسائل)، هیجانی (ابراز خشم)، اجتماعی (روابط با همسالان) و اخلاقی (رعایت حقوق دیگران)؛ بر همین اساس، روان‌شناسی رشد دامنه‌گسترده‌ای از حیطه‌های رشد جسمانی، شناختی، هیجانی، اجتماعی و اخلاقی در فراختنای زندگی فرد را شامل می‌شود.

(احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۰)

۶۶. گزینه ۴

تعییر و تفسیر کردن و معنی و مفهوم و سازمان دادن به محرك‌های توجه شده، ادراک نام دارد.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه ۱۴)

۶۷. گزینه ۴

در روان‌شناسی تجربی سعی می‌شود مهم‌ترین علل بروز پدیده، مطالعه شود. از لحاظ واژه‌شناسی علمی، «متغیر مستقل» را علت و «متغیر وابسته» را معلوم می‌گویند؛ یعنی در واقع فرض کرده‌ایم اگر y (یعنی یادگیری بیشتر دانش آموزان) به دنبال x (یعنی روش تدریس فعل) بیاید، پس این منطقی است که استنباط کنیم که x علتی است بر y.

(روان‌شناسی رشد، صفحه ۵۴)

۴۹. گزینه

تفییراتی که جزئی از علائم رشد و قابل رویت‌اند، ویژگی‌های ثانویه نامیده می‌شوند. مثل رویش موى صورت در پسران.

(احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۶)

۵۰. گزینه

تازگی موضوع ارائه شده، تمرکز ایجاد می‌کند. محرك‌هایی که تازه، غیرمنتظره، متباین و تعجب‌برانگیز باشند، معمولاً بهتر به یاد آورده می‌شوند.

سراسری ۱۳۹۸

زبان عربی

(ترجمه)

۵۱. گزینه

«إن»: (ادات شرط) اگر (رد گزینه‌های ۲ و ۴)/ «سمعت»: (فعل شرط) شنیدی (رد گزینه‌های ۳ و ۴)/ «كلاماً»: سخنی را / «تعلمه»: (جمله وصفیه) که آن را می‌دانی / « فهو تذكرة»: جواب شرط پس آن تذکر است (رد گزینه‌های ۲ و ۴) «فکر»: (فعل امر) فکر کن / «فيه»: درباره آن، در موردش

(ترجمه)

۵۲. گزینه

«هناك»: (در ابتدای جمله) وجود دارد/ «عمق ظلام المحيط»: عمق تاریکی اقیانوس (رد سایر گزینه‌ها)/ «أسماك مُضيّة»: ماهی‌های نورانی / «أشاهدها»: (جمله وصفیه) که من آن‌ها را مشاهده می‌کنم (رد گزینه‌های ۱ و ۴) «مُتعجّباً»: (حال) با تعجب (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۵۳. گزینه

«إن»: (ادات شرط) اگر (رد گزینه‌های ۳ و ۴)/ «تقصد»: (فعل شرط) قصد کنی (رد سایر گزینه‌ها)/ «أن ترمي»: (مضارع التزامي) پرتاب کنی / «النفايات»: زباله‌ها (رد گزینه ۴) / «مكان غير مناسب»: مکانی نامناسب / «فاعل»: (جواب شرط) بدان (رد سایر گزینه‌ها) / «ضيّعَت»: ضایع ساختی / «حق الناس»: حق مردم

(ترجمه)

۵۴. گزینه

«كل النساء»: همه مردم (رد گزینه‌های ۳ و ۴)/ «سواء»: برابر / «ما هم سوی...»: جز ... نیستند (رد گزینه ۴) / «لحم»: گوشت/ «عظم»: استخوان/ «عصب»: پی، عصب / «لأم و لأب»: از یک پدر و مادر، از پدر و مادری (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «و»: (حاليه) در حالی که (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «الجهال»: جمع مکسر «الجهال» نادانان (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «يفتخرون»: افتخار می‌کنند / «بنسبهم»: به نسب خود

(ترجمه)

۵۵. گزینه

«مؤلّفة»: مؤلفش، نویسنده آن / «لم يكن»: (ماضی ساده یا نقلی منفی) نبود، نبوده است (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «تحريك يده»: حرکت دادن دستش / «ولكنّه»: ولی / «يرسم»: (در اینجا) نقاشی می‌کرد (رد سایر گزینه‌ها) / «ينشد»: شعر می‌سرود / «يؤلّف»: تألیف می‌کرد

(ترجمه)

۵۶. گزینه

توضیح نکته مهم درسی: با توجه به وجود فعل «كان» در ابتدای جمله، سه فعل «يرسم، ينشد و يؤلّف» تحت تأثیر آن، بهصورت ماضی استمراری ترجمه شده‌اند.

(ترجمه)

۵۷. گزینه

ترجمه صحیح عبارت: «سرهایمان زیر اشعه خورشید فروزان، سوزانده می‌شود.»

(روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۸)

۵۸. گزینه

شناخت، به توانایی‌های مرتبط با فرایندهایی همچون توجه، ادراک، حافظه، استدلال، قضاآت، حل مسئله، تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی، توانایی‌های زبانی و ... اطلاق می‌شود.

(تفکر ۲ تصمیم‌گیری، صفحه ۱۴۹)

۵۹. گزینه

«اعتماد افراطی» روش غلطی است که مانع تصمیم‌گیری درست می‌شود. برخی از تصمیم‌گیرندگان، به قضاآت‌ها و روش‌های تصمیم‌گیری خود اعتماد بیش از حد دارند؛ در نتیجه، تصمیم‌گیری آنها غلط از آب درمی‌آید. برای مثال: دانش آموز زرنگی فکر می‌کند در همه‌جا با اندک مطالعه‌ای بهترین نتیجه را به دست می‌آورد.

(روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۰ و ۴۱)

۶۰. گزینه

در روان‌شناسی به رفتارهایی که وابسته به آمادگی زیستی است، رسش یا پختگی گویند. برای راه رفتن، حرف زدن، خواندن و نوشتن یک آمادگی خاص نهفته لازم است تا کودک شروع به حرف زدن (زبان آموزی) و یا خواندن و نوشتن بکند.

(روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۶۱. گزینه

از لحاظ تکنیکی، مناسب‌ترین روش برای بررسی تأثیر آموزش مسئولیت‌پذیری بر رفتار جامعه‌پسند، روش آزمایشی است. از ویژگی‌های این روش، امکان نتیجه‌گیری رابطه علت و معلوی است. (خارج از کتاب)

(حافظه و علل فراموشی، صفحه ۱۰۸)

۶۲. گزینه

استفاده از مثال‌های مختلف جهت تبیین یک مفهوم به روش بسط معنایی اشاره دارد. در واقع، هرچه مثال‌های بیشتری داشته باشیم، مفهوم مورد نظر بهتر از سایر مفاهیم در حافظه می‌ماند.

(تفکر ۱ حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۶۳. گزینه

مسائلی که در علوم انسانی با آن‌ها مواجه هستیم، عمده‌تاً از نوع «خوب‌تعریف‌نشده» هستند، در حالی که مسئله‌های علوم دیگر این‌گونه نیست. نکته: انتخاب شهردار برای یک شهر همین مفهوم تصمیم‌گیری است، نه حل مسئله.

(تفکر ۲ تصمیم‌گیری، صفحه ۱۵۴)

۶۴. گزینه

باید به خاطر داشت سبک غالب هر فردی باید از نوع تصمیم‌گیری منطقی باشد. به خصوص در تصمیم‌گیری‌های مهم، استفاده از سبک‌های غیرمنطقی آسیبزا و خطرآفرین است.

(انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۹ تا ۱۷۲)

۶۵. گزینه

براساس نظریه هماهنگی شناختی، فرد بعد از انتخاب خود فقط مزایای انتخاب را برمی‌شمارد؛ یعنی رفتار و باور هماهنگی از خود نشان می‌دهد.

(روان‌شناسی سلامت، صفحه ۱۹۷)

۶۶. گزینه

علامت فرار، عنصر رفتاری فشار روانی محسوب می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ «۱»: شناختی

گزینه ۲ «۲»: جسمانی

گزینه ۳ «۳»: هیجانی

(تفکر ۱ حل مسئله، صفحه ۱۳۰)

۶۷. گزینه

ناتوانی در حل مسئله، وضعیت عاطفی ناخوشایندی را ایجاد می‌کند که ناکامی نام دارد.

(درک مطلب)

۹۷ گزینه ۱

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲»: مبني ← معرب

گزینه ۳»: صفة و مرفوع ← خبر و مرفوع

گزینه ۴»: مجھوں ← معلوم / نائب فاعلہ «رؤیہ» ← اسمہ «رؤیہ»

(درک مطلب)

۹۸ گزینه ۱

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲»: للذکر الغائب ← للمؤنث الغائب

گزینه ۳»: صفة و مرفوع ← صفة و مجرور

گزینه ۴»: بزيادة حرف واحد ← بزيادة حرفين / متعد → لازم

(مفهوم)

۹۹ گزینه ۲

عبارت صورت سوال می‌گوید: «از شرکت‌ها را فقط کسی می‌داند که مصیبت بر روی فروند آمده باشد!»، مصراع گزینه ۲»: «از انبارهای آب درباره سوارانی که در بیان‌ها تشنۀ و سرگردان می‌شوند، بپرس!» مفهوم مناسبی دارد؛ زیرا بیان می‌کند که برای تشکیل بیان، آب مصانع با وجود مزء ناگوار، نعمتی بزرگ بوده است و آنان قدرش را می‌دانسته‌اند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: «به خدا قسم ما عشقی بدون سختی ندیدیم!» نامناسب است.

گزینه ۳»: «قدرت زندگی مرا تلخ می‌کنی در حالی که حمل کننده عسل هستی!» نامناسب است.

گزینه ۴»: «گاهی چشمۀ زندگی در میان تاریکی‌ها جست و جو می‌شود!» نامناسب است.

(حرکت‌گذاری)

۱۰۵ گزینه ۳

«عشرین» نادرست است، زیرا عدد ۲۰ از اعداد عقود و به صورت «عشرین» صحیح است.

توضیح نکته مهم درسی: اعداد عقود (۲۰، ۳۰، ۴۰، ...، ۹۰) در پایان خود، «بن، ون» دارند. (همواره در پایان آن‌ها علامت فتحه دیده می‌شود).

(قواعد اسم)

۱۰۶ گزینه ۲

«مساکن» جمع مکسر «مسکن» و اسم مکان است، پس بر مکان دلالت دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: «مقاتل» اسم فاعل است.

گزینه ۳»: «مفاخر» جمع «مفخرة» است و دلالت بر مکان ندارد.

گزینه ۴»: «مصالح» جمع «مصلحة» است و ارتباطی به مکان ندارد.

(قواعد فعل)

۱۰۷ گزینه ۴

«سأكتب» (خواهم نوشت) فعل آینده مثبت است، برای منفی کردن آن از «لن+ فعل مضارع» استفاده می‌کنیم که بر مستقبل منفی دلالت دارد. (لن اکتب: نخواهم نوشت)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: «أنفقت» فعل ماضی است که با حرف «ما» منفی شده است.

گزینه ۲»: «أكثّ» (بنویس) فعل امر است و «لا تَكْتُب» (ننویس) فعل نهی (امر منفی) است.

گزینه ۳»: «يُحاول» فعل مضارع است که با حرف «لا» منفی شده است.

(ترجمه)

۹۷ گزینه ۴

ترجمۀ صحیح عبارت: «و نجات دادن انسانی مانند این انسان، بسیار سخت‌تر است!»

«إنقاذ» مصدر باب افعال، متعدد و به معنای «نجات دادن» است، همچنین «أصعب» اسم تفضیل به معنای «سخت‌تر» است.

(ترجمه)

۹۸ گزینه ۱

«دانش‌نامه»: الموسوعة / فرهنگ بسیار کوچکی است: «معجمٌ صَغِيرٌ جَدًّا (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / که در بردارد»: (جمله وصفیه) یجمع، یشمل / «تعداد اندکی از علوم»: قلیاً من العلوم (رد سایر گزینه‌ها)

ترجمۀ متن درک مطلب:

«گرگ حیوانی است که به برخی از انواع سگ‌ها شبیه می‌باشد، آن وحشی و دارای فکی با قدرتی شگفت‌انگیز برای شکار طعمه و حمل آن (در) مسافت‌های طولانی است. گرگ‌ها تنها یا دوستی در مناطق کوهستانی زندگی می‌کنند به طوری که مشاهده آن‌ها در آیجا سخت می‌شود! (گرگ‌ها) تنها در فصل زمستان جمع می‌شوند تا هنگامی که دنبال غذا می‌گردد در گروه باشند و هر بار که سرما شدید می‌شود، گرگ‌ها بیشتر خشن و شجاع می‌شوند، پس در جست و جوی غذا به سمت مکان‌های شلوغ مانند باغ‌ها می‌روند، و این حیوان تلاشی غیر عادی برای محافظت از سلامت خود می‌کند!

گرگ‌ها در میان روز در غار بین صخره‌ها می‌خوابند و شب برای شکار می‌روند، و ممکن است مسافتی بین ۴۸ تا ۶۴ کیلومتر را در یک شب طی کنند!»

۹۹ گزینه ۱

«گرگ‌ها اجتماعی زندگی می‌کنند به خاطر سرما در زمستان و دشواری تهیۀ غذا در آن!» مطابق متن صحیح است.

(درک مطلب)

۱۰۰ گزینه ۲

ترجمۀ صورت سوال: «چه چیزی سبب افزایش خشونت و جرأت در گرگ‌ها می‌شود؟»

مطابق متن «فصل زمستان و سرمای آن و کم بودن شکار در آن» پاسخ صحیح می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: «زندگی اجتماعی‌ای که گرگ‌ها انتخاب می‌کنند!

گزینه ۳»: «ممکن است مسافت‌های طولانی را با سرعت زیاد طی کنند!»

گزینه ۴»: «سکونت آن‌ها در کوه‌ها به طوری که دیدنشان برای انسان سخت می‌شود!»

(درک مطلب)

۱۰۱ گزینه ۱

«فک قوی گرگ در صید شکار به او کمک می‌کند» مطابق متن صحیح است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲»: «گرگ‌ها انفرادی یا دوستی زندگی می‌کنند زیرا حیواناتی وحشی هستند!

گزینه ۳»: «هنگام طلوع خورشید، گرگ‌ها از بین صخره‌ها به طور گروهی برای شکار خارج می‌شوند!»

گزینه ۴»: او شبیه برخی از انواع سگ‌ها است، اما قدرت شکارش از حیوانات دیگر کمتر است!

- ۱۱۵. گزینه ۱** (تاریخ (۲)، ظهور اسلام حركتی تازه در تاریخ شر، صفحه ۳۸) سردسته یا رهبر منافقان مدینه، عبدالله بن اُبی بود که پیش از هجرت، گروههای از مردم پیشرب قصد داشتند او را به ریاست شهرشان برگزینند.
- ۱۱۶. گزینه ۲** (تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۳۸) در زمان حکومت اشکانی، نقل داستان‌های ملّی و پهلوانی، رواج فراوان یافت و شاعران و موسیقی‌دانان دوره‌گردی که به گوسان‌ها معروف بودند، با شور و هیجان بسیار، این داستان‌ها را از حفظ برای مردم می‌خواندند.
- ۱۱۷. گزینه ۳** (تاریخ (۲)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۴) از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ‌های عمومی می‌توان به تاریخ طبری تألف محمدبن جریر طبری اشاره کرد.
- ۱۱۸. گزینه ۴** (تاریخ (۲)، ظهور اسلام حركتی تازه در تاریخ پسر، صفحه‌های ۶۶ و ۶۷) پس از سفّاح، برادرش منصور به خلافت رسید. منصور (دومین خلیفه عباسی) ابو‌مسلم خراسانی را با وجود خدمات بزرگی که به عباسیان کرده بود، ناجوانمردانه کشت.
- ۱۱۹. گزینه ۲** (تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۹۸) جرج سارتن، پدر تاریخ علم، محمد رَکَبِیَ رازی را بزرگ‌ترین پژوهش اسلام و قرون وسطاً شمرده است.
- ۱۲۰. گزینه ۱** (تاریخ (۳)، تاریخ نگاری، صفحه ۵) یکی از پیش‌گامان انتقاد به تملق و متکلف‌نویسی، خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی‌شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است.
- ۱۲۱. گزینه ۳** (تاریخ (۳)، ایران در دوره معاصر، صفحه ۵۳) پس از آشنایی حاکمان داخلی و روشنفکران با پیشرفت‌های ایجاد شده در اروپا، نخستین مدرسه‌ها به دست مسیونرهای اروپایی و آمریکایی تأسیس شدند.
- ۱۲۲. گزینه ۲** (تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۴۲) با به تخت نشستن شاه سلیمان، روند انحطاط و زوال صفویان شدت گرفت. این پادشاه با امور و اصول کشورداری بیگانه بود و در زمان او اعضای حرم‌سرا نفوذ زیادی داشتند و در اداره امور حکومت دخالت می‌کردند.
- ۱۲۳. گزینه ۴** (تاریخ (۳)، ایران در دوره معاصر، صفحه ۹۸) مدرس به دستور رضاشاه سال‌ها در خوف زندانی بود؛ سرانجام پس از فراهم شدن زمینه، وی را از خوف به کاشمر برند و پس از مدت کوتاهی او را در همان‌جا مسموم کردند و به شهادت رساندند.
- ۱۲۴. گزینه ۴** (تاریخ (۳)، ایران در دوره معاصر، صفحه ۱۱۴) فعالیت‌های انگلیسی‌ها تحت ناظارت ویلیام ناکس دارسی برای یافتن منابع نفت در مناطق مختلف ایران، با فوران نخستین حلقهٔ چاه نفت در منطقهٔ مسجد سلیمان به نتیجه رسید.
- ۱۲۵. گزینه ۱** (تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی ایران، صفحه ۱۴۲) همه‌پرسی تعیین نظام سیاسی جدید روزهای ۱۰ و ۱۱ فروردین ۱۳۵۸ برگزار شد و نتیجه‌آن در ۱۲ فروردین اعلام شد. به همین دلیل، ۱۲ فروردین در تقویم به عنوان روز جمهوری اسلامی نام‌گذاری شده است.

- ۱۰۸. گزینه ۲** (حال، عربی زبان قرآن ۳، درس ۲) صورت سؤال حرف «واو» را می‌خواهد که با سایر گزینه‌ها متفاوت باشد. «أَنْتَ تَتَلوَّنَ الْكِتَابَ» جملهٔ حالیه است و حرف واو قبل از آن، واو حالیه است. در حالی که بقیهٔ «واو»‌ها همگی برای عطف آمده‌اند.
- نکتهٔ مهم درسی:** جملهٔ حالیه عموماً با ساختار «واو حالیه + ضمیر +» می‌آید.
- ۱۰۹. گزینه ۴** (مفهوم مطلق) «عصیانًا» مصدر فعل جملهٔ (عنصی) است که بدون صفت یا مضاف‌الیه آمده است و مفعول مطلق تأکیدی به شمار می‌آید. مفعول مطلق تأکیدی برای تأکید بر وقوع فعل به کار می‌رود.
- تشریح سایر گزینه‌ها:** گزینهٔ «۱»: «إِخْتِيَار» مجرور به حرف جر است و نمی‌تواند مفعول مطلق باشد.
- گزینهٔ «۲»: «و هم يقبلون إليه» جملهٔ حالیه است و تأکید ندارد.
- گزینهٔ «۳»: « دائمًا» و «سريعاً» هیچ‌کدام مصدر نیستند و نمی‌تواند برای تأکید فعل باشد.
- ۱۱۰. گزینه ۴** (شرط) برای یافتن «ما» شرطیه، باید به دنبال فعل شرط و جواب شرط باشیم؛ در گزینهٔ «۴»، «ما» ارادت شرط، «عمل» فعل شرط و «تجدد» جواب آن است.
- (ترجمه: هرچه از خوبی در دنیا انجام دهی، نتیجه‌اش را در آخرت می‌یابی!) تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینهٔ «۱»: «ما أَظَلَّمُ» (چه ستمگر است) بیانگر تعجب است و ارتباطی به شرط ندارد.
- گزینهٔ «۲»: «ما» برای نفی آمده است، نه شرط.
- گزینهٔ «۳»: «ما» برای نفی آمده است، نه شرط.
- سراسری ۱۳۹۸
تاریخ
- ۱۱۱. گزینه ۳** (تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۴) تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن، از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور مورخ بزرگی به نام هرودت که «پدر تاریخ» لقب گرفت، آغاز شد.
- ۱۱۲. گزینه ۲** (تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۲۵) تعدادی از آثار و بناهای تاریخی کشور ایران مانند تمدن عظیم جیرفت در استان کرمان به طور تصادفی کشف شده‌اند.
- ۱۱۳. گزینه ۱** (تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۶۷) یکی از دلایل ضعف تاریخ‌نگاری در ایران باستان، این است که سنت شفاهی، بسیار مقبول‌تر و پسندیده‌تر از سنت کتابت بوده است. (در متن کتاب، مؤلف با فید کلمهٔ «شاید» این امر را دلیل اصلی تلقی نمی‌کند؛ حال آنکه سازمان سنجش با نادیده انگاشتن این قید، مقبولیت سنت شفاهی را پاسخ در نظر گرفته است).
- ۱۱۴. گزینه ۴** (تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۹۹) پادشاهان هخامنشی و به ویژه داریوش یکم، ادعا می‌کردند که به خواست اهوره‌مزدا به مقام پادشاهی دست یافته‌اند و به یاری او بر کشور فرمان می‌رانند.

آزمون اول

۱ کنکور رشته‌ی انسانی

(جغرافیای ۲)، جغرافیای سیاسی، صفحه ۱۳۱)

به آب‌های پشت خط مبنا، آب‌های داخلی می‌گویند که کشور مجاور دریا مالک آن هاست. از خط مبنا به سمت دریا، تا حدود دوازده مایل دریایی، دریای سرزمینی نامیده می‌شود که آن هم متعلق به کشور مجاور دریاست اما سایر کشورها در آن منطقه حق عبور و مرور بدون ضرر دارند. در آب‌های آزاد، کشتی‌رانی، فعالیت نظامی و... برای همه کشورها آزاد است.

(جغرافیای ۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۷)

منظور از شهرگرایی، روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه‌های زندگی، رفتار و عملکردها، ارزش‌ها و مظاهر شهری در روستاهای و بین روستانشینان رواج می‌یابد.

(جغرافیای ۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۳۸)

بسیاری از اطلاعاتی که امروزه با آن‌ها سروکار داریم، به نحوی با موقعیت مکانی ارتباط دارند. برای مثال، شهرها و روستاهای کارخانه‌ها، بناها و آثار تاریخی و... هریک فضایی جغرافیایی را اشغال کرده‌اند و بیشگی‌هایی دارند. به عبارت دیگر، داده‌ها و اطلاعات، دو مؤلفه دارند: موقعیت جغرافیایی دارند (داده‌های مکانی) و دارای بیشگی‌هایی هستند (داده‌های توصیفی). مجاورت ایران با مدار رأس‌السرطان یک داده «مکانی»، و افزایش شدید دمای سواحل جنوبی ایران در دوره گرم سال، یک داده «توصیفی» است.

(جغرافیای ۲)، نوای انسانی، صفحه ۸۴)

فعالیت‌های اقتصادی نوع اول (کشاورزی) به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند؛ مانند زراعت، دامپروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن.

(جغرافیای ۳)، مخاطرات طبیعی، صفحه ۸۴)

شدیدترین تنش زمین‌لرده در نقطه کانونی آن روی می‌دهد و هرچه از این نقطه فاصله بگیریم، از شدت تکان‌های ناشی از زمین‌لرده کاسته می‌شود.

(جغرافیای ۳)، مخاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

در حوضه‌های گرد، مدت زمان بیشتری صرف می‌شود تا آبراهه‌ها خارج شوند؛ زیرا در حوضه‌های گرد به علت انشعابات پراکنده سرشاخه‌ها که طول آن‌ها تقریباً به یک اندازه است، همه جریان‌ها هم‌زمان به خروجی می‌رسند و موجب سریزشدن و وقوع سیل می‌شوند. در حوضه‌های کشیده، آب سرشاخه‌ها به تدریج و به‌طور متواლ از حوضه تخلیه می‌شوند.

(جغرافیای ۳)، مخاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

بارش‌هایی که شدت آن‌ها کمتر اما مدت آن‌ها بیشتر است، تأثیر بیشتری در ناپایداری دامنه‌ها و موقع زمین‌لغزش دارند؛ بر عکس، بیشتر سیل‌ها پس از یک بارش شدید و سریع جاری می‌شوند.

۱۳۹۸ سراسری

فلسفه و منطق

(منطق، لغت و معنا، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

به کار بردن دلالت مطابقی، به جای تضمی니 و الترامی به خطایی منتهی می‌شود که آن را «مغالطة توسل به معنای ظاهری» می‌نامند. در آرایه‌های کنایه و استعاره که در واقع لفظ بیانگر لازمه یک شیء است از دلالت الترامی استفاده می‌شود.

(منطق، مفهوم و مصدق، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

- نسبت بین ماضین و بارکش «عموم و خصوص من وجه» است.
- نسبت مثلث و خط «تباین» است.
- نسبت بین حیوان و اسب «عموم و خصوص مطلق» است.
- نسبت بین اروپایی و مسیحی «عموم و خصوص من وجه» است.

۱۳۹۸ سراسری

جغرافیا

(جغرافیای ایران، جغرافیا چیست؟، صفحه ۸)

سؤال چه چیزی، بر ماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد؛ مثال: چه اتفاقی رخداده است؟ سؤال چطربور، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد. مثال: زمینه‌های به وجود آورنده این پدیده چیست؟

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۷۴ و ۷۵)

شهرستان از چند «بخش» تشکیل شده است و توسط «فرماندار» اداره می‌شود.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۸۶)

نقش سکونتگاه‌ها در چهره و سیمای آن‌ها منعکس می‌شود. شهر تهران بدليل پایخت‌بودن، استقرار وزارت‌خانه‌ها، سفارتخانه‌ها و مراکز بزرگ اداری، دارای نقش سیاسی - اداری است.

تشريح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: نقش سکونتگاه در طول زمان تغییر می‌کند یا تکامل و توسعه می‌یابد.

گزینه ۳: نقش هر سکونتگاه بر اساس وضع جغرافیایی آن، اعم از انسانی یا طبیعی تعیین می‌شود.

گزینه ۴: اغلب سکونتگاه‌ها چند نقش دارد و این نقش‌ها را با هم ایفا می‌کنند.

(جغرافیای ۲)، نوای طبیعی، صفحه ۵۷)

حدوده X-Y، استوا و محدوده A-B، ناحیه قطبی را نمایش می‌دهد. میزان تولید ماده آلی و توده زیستی که از آن‌ها حاصل می‌شود، در جنگل‌های بارانی استوارایی بیش از سایر زیست‌بوم‌های کره زمین است.

(جغرافیای ۲)، نوای طبیعی، صفحه ۴۱؛ ناحیه چیست؟، صفحه ۵)

در هوازدگی شیمیایی، ترکیب شیمیایی سنگ‌ها نیز تغییر می‌کند. اکسیژن و رطوبت از عوامل مهم هوازدگی شیمیایی هستند.

در هوازدگی فیزیکی، سنگ‌ها در نتیجه اختلاف دما، گرم و سردشدن یا انبساط و انقباض و در هنگام روز و شب و فصل زمستان و تابستان با یخ‌زدن آب در شکاف سنگ‌ها و مواردی از این قبیل، به قطعات کوچک‌تر خرد می‌شوند.

با توجه به اینکه میزان بارش در ناحیه بارشی کردستان بیشتر از آذربایجان است و همچنین آذربایجان در عرض جغرافیایی بالاتر نسبت به کردستان قرار دارد که منجر به سردرشدن هوای آن می‌شود، هوازدگی شیمیایی در کردستان و هوازدگی فیزیکی در آذربایجان بیشتر است.

(جغرافیای ۲)، نوای طبیعی، صفحه ۴۵)

وقتی بارش برف بیش از میزان ذوب آن در سال باشد، برف‌های اضافی طی سالیان دراز انباشته و متراکم می‌شوند و ضخامت آن‌ها افزایش می‌یابد و یخ‌چال‌ها را پدید می‌آورند.

(جغرافیای ۲)، نوای طبیعی، صفحه ۵۸)

نواحی بیابانی به علت داشتن آسمان صاف و بدون ابر، برای تحقیقات نجومی و صنایع هوافضا مناسب‌اند.

(جغرافیای ۲)، جغرافیای انسانی، صفحه ۸۴)

در کشاورزی معيشی، تولید محصول یا پرورش دام بیشتر در حد مصرف خانوار کشاورز یا فروش محلی صورت می‌گیرد و میزان تولید و سود اقتصادی، کم است.

- ۱۵۱. گزینه ۳** (فلسفه یازدهم، چیستی انسان (۲)، صفحه ۸۱)
 از نظر حکمت متعالیه اگرچه انسان ظرفیت و استعداد بی‌نهایت دارد، اما این استعداد به معنی رسیدن حتمی و ضروری وی به کمالات نیست. انسان باید با اختیار و اراده خود این ظرفیت را به فعلیت برساند.
 تشریح سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۱»: محقق شدن کمالات انسانی نیازمند به فعلیت رساندن ارادی ظرفیت انسان است.
 گزینه «۲»: ظرفیت روح انسان پایان ندارد.
 گزینه «۴»: روح می‌تواند به هر مرتبه کمالی در جهان دست یابد.
- ۱۵۲. گزینه ۲** (فلسفه یازدهم، انسان، موجود اخلاقی گرا، صفحه ۸۷)
 از نظر ارسطو اگر قوای وجودی در خط اعتدال باشد، انسان به سعادت می‌رسد. ارسطو نیز معتقد است عقل هر انسانی این اعتدال را درک می‌کند و آن را به عنوان امری درست می‌پذیرد.
- ۱۵۳. گزینه ۲** (فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه ۴)
 ماهیت و وجود اشیا در ذهن انسان است که از هم جدا می‌شوند و مفهوم آن‌ها با یکدیگر مغایرت پیدا می‌کند.
- ۱۵۴. گزینه ۳** (فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۶)
 طبق این نظریه که «تجربه مبنای همه شناخت‌های بشر است و جز تجربه راه دیگری را برای آگاهی از جهان نیست»، علیت رابطه‌ای نیست که بتوان آن را از طریق تجربه و مشاهده کشف کرد.
- ۱۵۵. گزینه ۴** (فلسفه دوازدهم، خدا در فلسفه – قسمت اول، صفحه ۳۲)
 در نظر افلاطون، با تفکر و تعقل می‌توان به خدا دست یافت و از او بپردازند.
 تشریح سایر گزینه‌ها:
 گزینه‌های «۱» و «۲»: افلاطون در توصیف خدا می‌گوید نوعی از هستی که پیوسته ثابت است.
 گزینه «۳»: این توصیف ارسطو درباره خداست.
- ۱۵۶. گزینه ۳** (فلسفه دوازدهم، خدا در فلسفه – قسمت دوم، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)
 تسلسل علل نامتناهی، یعنی آنکه معلولی یک علت داشته باشد و آن علت نیز خود معلول علی دیگر باشد و به همین صورت تا بی‌نهایت پیش برویم.
- ۱۵۷. گزینه ۳** (فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه – قسمت دوم، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)
 باید به وجه منفی سؤال دقت داشته باشید. عقل به عنوان وجودی برتر، مرتبه‌ای از موجودات است و دارای سلسله‌مراتب است. باید به تمام ویژگی‌های این موجود برتر، که در کتاب بدان اشاره شده است، به خوبی توجه کنیم. اولین مخلوق خدا عقل است (رد گزینه‌های ۲ و ۴) و پس از آن عقول دیگری به ترتیب می‌آیند. یکی از کارهای این عقول، اداره کردن مخلوقات پایین‌تر و فیض‌رسانی به آن‌ها است. (رد گزینه ۱)
- ۱۵۸. گزینه ۱** (فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)
 زعیم مدينه فاضله باید روحی بزرگ و سرشتی عالی داشته باشد و به بالاترین درجات تعقل و خردمندی رسیده باشد و بتواند احکام و شرایع را دریافت کند.
 علاوه بر پیامبر، جانشینان و امامان او هم می‌توانند زعیم مدينه فاضله باشند.
- ۱۵۹. گزینه ۴** (فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۱)
 از نظر ابن سینا، تأمل در رابطه طبیعت با موارء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده‌ها عبور داده و به باطن آن‌ها می‌رساند. (البته نه اینکه به ظاهر امور کاملاً بی‌تفاوت شوند) و آن‌ها را به خشوع و خشیت در برابر حق و امی دارد.

- ۱۴۳. گزینه ۳** (منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)
 تعریف مثلث به «سه پاره خط که یکدیگر را در سه نقطه قطع می‌کنند»، تعریفی «ی ربط» است، زیرا مثلث، شکل است نه پاره خط.
 تعریف فعل به «کلمه‌ای که انجام کاری یا موقع حالتی را بیان می‌کند»، تعریف به اعم است و شامل تعریف «مصدر» نیز می‌شود، پس «مانع نیست».
 تعریف تصویر به «یکی از اقسام فکر» نیز تعریفی «ی ربط» است، زیرا تصویر از اقسام «علم و ادراک» است نه از اقسام فکر.
۱۴۴. گزینه ۳ (منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۱ تا ۴۴)
 تشریح سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۱»: این عبارت در حقیقت یک قیاس است بدین صورت که «هر چیزی که فلزی باشد نمی‌سوزد. قابلمه و دسته آن فلزی است؛ پس قابلمه و دسته آن نمی‌سوزد.»
 گزینه «۲»: این عبارت نیز یک قیاس است بدین صورت که «هر سمداری علفخوار است. این حیوان سمدار است؛ پس این حیوان علفخوار است.»
 گزینه «۴»: این عبارت اساساً یک استقرای است؛ چون بر اساس مواردی که مشاهده شده میریم کتاب داستان می‌خواند، حکمی کلی بیان شده به این صورت که وی همواره کتاب داستان می‌خواند.
- ۱۴۵. گزینه ۱** (منطق، قضیه حملی، صفحه ۵۸)
 - نکته: کلمه «مجموعه» از نظر لفظی در گزینه «۴» موضوع قضیه واقع شده است و چون مورد اشاره قرار گرفته است، موضوعی جزئی است و قضیه حتماً شخصیه است.
 - «مجموعه اعداد فرد» در گزینه «۲» نیز به علت معین بودن افراد آن موضوعی جزئی است و قضیه نیز شخصیه است.
- ۱۴۶. گزینه ۲** (منطق، احکام قضایا، صفحه‌های ۶۳ و ۶۷)
 - قضیه «بعضی ب الف است». عکس مستوی قضیه کاذب «هر الف ب است.» می‌باشد. عکس مستوی قضیه کاذب «موجبه کلی» از لحاظ صدق و کذب «نامعلوم» است.
 مثال: هر حیوانی انسان است. (کاذب) ← بعضی انسان‌ها حیوان هستند. (صادق)
 هر شکلی جاندار است. (کاذب) ← بعضی جاندارها شکل هستند. (کاذب)
 - قضیه «بعضی الف ب نیست.» متناقض قضیه کاذب «هر الف ب است.» می‌باشد و متناقض قضیه کاذب همواره صادق است.
- ۱۴۷. گزینه ۲** (منطق، قیاس اقتراضی، صفحه ۷۷)
 دلیل نادرستی سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۱»: حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی دارد.
 گزینه «۳»: هر دو مقدمه سالمه هستند.
 گزینه «۴»: محمول نتیجه که علامت مثبت دارد در کیمی قیاس علامت منفی دارد.
- ۱۴۸. گزینه ۳** (منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)
 می‌دانیم که در مغالطة «رفع مقدم» اگر کسی با رفع مقدم، رفع تالی را نتیجه بگیرد مرتکب مغالطة شده‌است. یعنی در قضیه «هر کس دیپلم انسانی دارد، آرایه می‌داند.» اگر با رفع مقدم «کسی که دیپلم انسانی ندارد (دیپلم ریاضی)» به رفع تالی «آرایه نمی‌داند» برسیم، دچار مغالطة رفع مقدم شده‌ایم.
- ۱۴۹. گزینه ۱** (فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۴۱)
 از نظر سقراط، ترس از مرگ ریشه در این دارد که فرد خود را نسبت به آن دانا می‌پنداشد در حالی که دانا نیست.
- ۱۵۰. گزینه ۳** (فلسفه یازدهم، نگاهی به تاریخچه معرفت، صفحه ۶۰)
 به عقیده پروتاگوراس همه چیز نسبی و موقت است و حقیقت به معنای دانشی پایدار و ثابت به دست نمی‌آید. پروتاگوراس اعتقاد داشت که اشیا هر طوری که در هر نوبت به نظر من می‌آیند، در آن نوبت همان‌طور هستند.

(ترکیبی، صفحه‌های ۸۷ و ۹۴)

۱۶۶. گزینه ۴

(الف) بیکاری اصطکاکی: این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جستجو هستند. همچنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد.

بیکاری ساختاری: بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هast است. مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.

بیکاری دوره‌ای: بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

(ب) در هر منطقه کالایی خاص پر طرفدار بود؛ مثلاً در ایران غلات، در تبت چای، در روسیه پوست سمور و در هندوستان صدف خواهان بیشتری داشت.

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۱ و ۱۲۲)

(۱۶۷. گزینه ۱)

افزایش تولید کل ناشی از افزایش قیمت (تورم) در یک سال تولید در همان سال به قیمت ثابت - تولید در سال مورد نظر به قیمت جاری = افزایش تولید کل ناشی از افزایش قیمت (تورم) در سال دوم

$$= ۲۲۱۰ - ۲۱۴۰ = ۷۰$$

افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید در یک سال

تولید در سال پایه - تولید در سال مورد نظر به قیمت ثابت =

افزایش تولید کل ناشی از افزایش تولید در سال سوم

$$= ۲۲۸۰ - ۲۰۰۰ = ۲۸۰$$

(رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

(۱۶۸. گزینه ۲)

جمعیت غیرفعال + جمعیت فعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت غیرفعال - جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت فعال \Rightarrow

$$نفر = ۱۸۰,۰۰۰ - ۵۰,۰۰۰ = ۱۳۰,۰۰۰$$

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

$$نفر = ۱۸۰,۰۰۰ - ۷۵,۶۰۰ = ۱۰۴,۴۰۰$$

$$\frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{\text{نرخ بیکار}}{\text{نرخ بیکار}}$$

$$\frac{۱۰۴,۴۰۰}{۱۸۰,۰۰۰} \times 100 = ۵۸ = \frac{\text{نرخ بیکار}}{\text{درصد بیکاری}}$$

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۳ و ۱۲۴)

(۱۶۹. گزینه ۳)

$\% = \frac{\text{سهم دهک اول}}{\text{سهم دهک سوم}} \times 100$

$\% = \frac{\text{سهم دهک اول}}{\text{سهم دهک اول}} \Rightarrow \% = ۱$

$\% = \frac{\text{سهم دهک دوم}}{\text{سهم دهک دوم}} - \frac{\text{سهم دهک ششم}}{\text{سهم دهک دوم}} = \frac{\text{سهم دهک دوم}}{\text{سهم دهک دوم}} - \frac{۶}{۱۲} = \frac{۶}{۱۲} = \frac{۱}{۲}$

$\% = \frac{\text{سهم دهک هشتم}}{\text{سهم دهک هشتم}} \Rightarrow \% = \frac{۷}{۱۵} = \frac{۷}{۱۵} = \frac{۱}{۲}$

$\% = \frac{\text{سهم دهک هفتم}}{\text{سهم دهک هفتم}} - \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک هفتم}} = \frac{\text{سهم دهک هفتم}}{\text{سهم دهک هفتم}} - \frac{۱۶}{۲۸} = \frac{۱۶}{۲۸} = \frac{۴}{۶} = \frac{۲}{۳}$

$\% = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک دهم}} \Rightarrow \% = \frac{۱۲}{۱۶} = \frac{۱۲}{۱۶} = \frac{۳}{۴}$

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۶۰. گزینه ۴

ملاصدرا با الهام از سفر چهار مرحله‌ای عارفان کتاب اسفرار را در چهار بخش اصلی تألیف و تنظیم کرده است. مباحث علم النفس و مراحل شکل‌گیری آن را رسیدن به مرحله معاد با سفر «در خلق با حق»، مباحث توحید و صفات الهی با «با حق و در حق» و افعال خداوند و ربوبیت و حکمت الهی با «از حق به سوی خلق، همراه با حق» مطابقت دارد.

سراسری ۱۳۹۸

اقتصاد

(ترکیبی، صفحه‌های ۱۷ تا ۵۰)

۱۶۱. گزینه ۱

(الف) دارایی هر شرکت به تعداد معینی سهم تقسیم می‌شود و هر کس با خرید سهام شرکت به سهامدار آن تبدیل می‌شود که به اندازه سهمش مالکیت نسبی آن را دارد و در منافع و مسئولیت‌ها به همان اندازه سهیم است.

(ب) عاملی که هماهنگی و تعادل را در بازار ایجاد می‌کند «قیمت کالا» است.

(تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۵)

۱۶۲. گزینه ۳

اگر کشوری «راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند و از وضعیت تک محصولی فاصله بگیرد و با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین بعضی نیازها را در داخل فراهم کند و به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجهی بیشتر داشته باشد»، به وضعیت استقلال اقتصادی و استحکام اقتصادی نزدیک می‌شود.

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ تا ۱۲۳)

۱۶۳. گزینه ۳

$$\text{ارزش تولید خارجیان مقیم کشور} \times \frac{۱}{۴} = \text{ارزش خدمات}$$

$$\text{میلیارد ریال} \times \frac{۱}{۴} = \text{ارزش خدمات}$$

ارزش مواد غذایی + ارزش ماشین‌آلات = تولید ناخالص داخلی

ارزش تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات + ارزش پوشاک +

$$\text{میلیارد ریال} = ۲۰۵ + ۱۱ + ۴۴ = ۱۵۰$$

$$\frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت کشور}} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سرانه}}{\text{جمعیت کشور}}$$

$$\text{هزار ریال} \times \frac{۱}{۸۵} = \frac{۲۰۵}{۳۵} = \text{تولید ناخالص داخلی سرانه}$$

(تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

۱۶۴. گزینه ۳

کشور A در تولید برنج مزیت مطلق دارد و باید چای را از کشور B وارد کند.

کشور B در تولید چای مزیت مطلق دارد و باید برنج را از کشور A وارد کند.

کشور C در تولید هیچ‌یک از کالاهای مزیت مطلق ندارد اما در تولید چای مزیت نسبی دارد. بنابراین چای را خود در داخل تولید می‌کند و برنج را از کشور A وارد می‌کند.

(نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۱۶۵. گزینه ۳

(الف) در «مالیات بر ارزش افزوده»، کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

(ب) «تعرفه‌های گمرکی» معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند.

(ج) «مالیات بر مصرف» نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود.

(د) اساس و بنای «مالیات بر دارایی» ثروت مؤبدی است.

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۱۸)

کشورها معمولاً با سرمایه‌گذاری بیشتر یا به کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر، ظرفیت تولیدی خود را افزایش می‌دهند و این امر به درآمد بیشتر می‌انجامد. به همین دلیل گاهی افزایش شاخص رشد یک کشور را با افزایش درآمد آن کشور، معادل در نظر می‌گیرند.

(مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۴۰ و ۴۱)

الف) وقتی تولید ناکارا باشد این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود؛ بدون آنکه از تولید کالاهای دیگر کاسته شود.

ب) ناحیه خارج از منحنی مرز امکانات تولید، نقاطی هستند که کشور می‌تواند آرزوی رسیدن به آن‌ها را داشته باشد. (این نقاط با فرض ثابت ماندن منابع کشور، غیرقابل دستیابی هستند، زیرا کشور منابع کافی برای تولید در آن سطح را ندارد).

ج) هر نقطه زیر منحنی مرز امکانات تولید، نشان‌دهنده این است که اقتصاد از بیشترین منابع استفاده نکرده است، زیرا حداقل بیشتر از یک کالا می‌توانست تولید کند، بدون اینکه کالاهای دیگر حذف گردد.

(نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه ۶۳)

$$10 = \frac{1}{100} (2,500 + 2,500 \times 2,500) = \text{قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده در مرحله (۱)}$$

$$\text{تومان } 2,750 =$$

$$10 = \frac{1}{100} (3,200 + 3,200 \times 2,500) = \text{قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده در مرحله (۲)}$$

$$\text{تومان } 3,520 =$$

$$10 = \frac{1}{100} (5,500 + 5,500 \times 2,500) = \text{قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده در مرحله (۳)}$$

$$\text{تومان } 6,050 =$$

$$10 = \frac{1}{100} (2500 \times 2,500) = \text{مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله (۱)}$$

$$\text{تومان } 250 =$$

$$10 = \frac{1}{100} (3,200 \times 2,500) = \text{مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله (۲)}$$

$$\text{تومان } 320 =$$

$$10 = \frac{1}{100} (5,500 \times 2,500) = \text{مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله (۳)}$$

$$\text{تومان } 550 =$$

۰=اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده (مرحله (۱))

۰=اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده (مرحله (۲))

۰=اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل پرداخت شده (مرحله (۳))

تومان ۲۵۰ = مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله (۱)

تومان ۷۰ = مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله (۲)

تومان ۲۳۰ = مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله (۳)

تومان ۵۵۰ = مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده

۱۷۳. گزینه ۲

(بازار چیست و چگونه عمل می‌کند؟، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۳)

سطح قیمت ۵۰۰ ریال را که در آن مقدار عرضه و تقاضا با یکدیگر برابر می‌شوند (۶۰ کیلو)، قیمت تعادلی می‌نامند.

در سطح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، در بازار با مازاد عرضه روبرو می‌شویم؛ زیرا به دلیل گران بودن کالا، تولیدکنندگان که به دنبال کسب سود بیشترند، به تولید بیشتر می‌پردازند؛ در حالی که مصرف‌کنندگان به خرید و مصرف این کالای گران به آن مقدار تمایل نشان نمی‌دهند. در سطح قیمت ۶۰۰ ریال، این مازاد عرضه یا کمبود تقاضا معادل ۸۰ کیلو است.

(کمبود تقاضا) مازاد عرضه در قیمت ۶۰۰ ریال

$$\begin{aligned} \text{مقدار تقاضا در قیمت } 600 &= \text{مقدار عرضه در قیمت } 600 \text{ ریال} \\ &= 80 - 0 = 80 \end{aligned}$$

بدین ترتیب چون هیچ‌یک از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی پایین‌تر به فروش برسانند؛ در نتیجه، قیمت پایین می‌آید.

با پایین آمدن قیمت، از یک سو مصرف‌کنندگان مقدار خرید خود را افزایش می‌دهند و از سوی دیگر تولیدکنندگان از مقدار تولید می‌کاهند؛ پس در حالت وجود مازاد عرضه، قیمت کاهش می‌یابد و فاصله بین میزان عرضه و تقاضا کمتر می‌شود. این کاهش قیمت تا سطحی ادامه می‌یابد که در آن، فاصله بین عرضه و تقاضا از بین برود و در بازار تعادل برقرار شود. بنابراین برای برقراری تعادل در بازار، قیمت باید ۱۰۰ ریال کاهش یابد.

۱۷۴. گزینه ۲

(بودجه‌بندی، صفحه‌های ۱۳۶ تا ۱۳۴)

۱۷۱. گزینه ۳

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صحیح است.

$$10 = \frac{1}{100} (15 + 10 + 5 + 2 + 24 + 2 + 48 + 2) = \text{مخارج سالانه فرد}$$

$$10 = 10 / 92 \text{ میلیون تومان}$$

$$10 = 15 \text{ درآمد سالانه فرد}$$

$$10 = \text{مخارج سالانه فرد} - \text{درآمد سالانه فرد} = \text{پس انداز سالانه فرد}$$

$$10 = 15 - 10 / 92 = 4 / 08 \text{ میلیون تومان} = \text{پس انداز سالانه فرد}$$

گزینه «۲»: صحیح است. هزینه فرصت تعمیر خودرو به میزان ۱ میلیون تومان برای فرد برابر است با کاهش ۵۰ درصدی مخارج تفریحات فرد.

$$10 = \frac{50}{100} \text{ میلیون تومان}$$

گزینه «۳»: غلط است.

۵۱ درصد از مخارج سالانه فرد، صرف «غذا و پوشاسک» شده است.

$$\begin{aligned} \text{غذا و پوشاسک} &= \frac{2 / 24}{100} \times 100 = 20 / 10 / 92 \\ \text{درصد} &= \frac{20 / 10 / 92}{100} = 20 / 100 = 20 \end{aligned}$$

گزینه «۴»: صحیح است.

$$\begin{aligned} \text{کل مخراج} &= \frac{10 / 92}{100} \times 100 = 72 / 100 \\ \text{کل بودجه} &= \frac{10 / 92}{15} \times 100 = 72 / 15 = 4.8 \end{aligned}$$

(رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه ۱۲۶)

۱۷۲. گزینه ۱

الف) امید به زندگی در بدو تولد در کشور ایرلند ۸۲/۱ سال است.

ب) میانگین سال‌های تحصیلی در کشور بریتانیا ۱۱/۲ سال است.

ج) درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI) در کشور ایران ۱۸/۱۶۶ دلار است.